

Nr 465.

Av herr **Skoglund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 236, angående ändrade grunder för egnahemsverksamheten m. m.

I proposition nr 236 med förslag angående ändrade grunder för egnahemsverksamheten m. m. har Kungl. Maj:t i fråga om arbetarsmåbruk frångått egnahemsutredningens förslag att de särskilda bestämmelserna om arbetarsmåbrukslån framdeles ej måtte vara tillämpliga i andra landsdelar än Norrland samt vissa delar av Dalarne och Värmland. Departementschefen har härvid anfört tvenne motiv, dels att Kungl. Maj:t i förevarande proposition väsentligen begränsat de avskrivningslån, som egnahemsutredningen föreslagit i fråga om andra egnahem än arbetarsmåbruk och som följaktligen icke längre vore jämförbara med arbetarsmåbrukslånen, dels att arbetarsmåbruksverksamheten »kan vara till nytta, låt vara i mindre utsträckning, även i andra delar av landet» än Norrland samt vissa delar av Dalarne och Värmland. Departementschefen framhåller dock, att arbetarsmåbruk icke måtte nybildas i större utsträckning än att arbetsmöjligheter förefinnas å orten även vid medelmåttig konjunktur, liksom att nya arbetarsmåbruk framför allt icke måtte tillskapas inom orter, där ett större antal ofullständiga jordbruk finnas, som bättre lämpa sig såsom arbetarsmåbruk än som jordbruksegnahem.

Det synes oss emellertid, såsom icke tillräckligt starka skäl framburits av departementschefen för att frångå egnahemsutredningens förslag om begränsning av arbetarsmåbruksrörelsens utbredning. Såsom i utredningen framhållits torde blott lantbefolkningen i de nordligaste delarna mera allmänt vara inriktad på att driva jordbruk allenast såsom utfyllnad vid sidan av annat förtjänstarbete, medan förhållandet i de sydligare delarna varit det motsatta. Egnahemsbildarna torde därstädes i regel ha eftersträvat att bli verkliga jordbrukare, eller också ha de nöjt sig med att uppföra bostads-egnahem och fortsatt sitt yrkesarbete. Vad särskilt angår förhållandena i de sydligare skogsbygderna, torde förutsättningarna för nybildning av stödjejordbruk där vara begränsade även av den anledningen att den odlingsbara jorden, i den mån den icke redan lagts under plog, åtgår för utvidgning av redan befintliga småjordbruk och att dessutom befolkningen där redan torde ha utnyttjat förefintliga utkomstmöjligheter. Farhågorna för att en utvidgad arbetarsmåbruksverksamhet skulle tvärt emot utvecklingens krav leda till en ökning av antalet ofullständiga jordbruk ha också starkt understrukits i flera av de yttranden, som avgivits över egnahemsutredningens betänkande.

Det framgår av egnahemsutredningens uppgifter att av samtliga inom

riket beviljade arbetarsmåbrukslån endast en försvinnande liten del av lägenheterna hänför sig till andra trakter av landet än Norrland samt de två skogslänen i Svealand. En utökning i landets södra delar av antalet dylika stödsåbruk bör i vart fall icke subventionsvägen uppmuntras, förrän en allmän omprövning av vårt lands jorddelningspolitik företagits. Hänsyn bör även tagas till önskvärdheten av att egnahemslåneverksamheten i andra områden än sådana, där arbetarsmåbruken ha en mission att fylla, icke onödigtvis splittras. Säkerligen torde också kommunerna i landets sydligare delar vara föga angelägna om att inkopplas i arbetarsmåbrukslåneverksamheten och överta ett delansvar vid dess handhavande.

Vi hemställa därför,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 236 angående egnahemsverksamhetens omorganisation måtte föreskriva att arbetarsmåbrukslåneverksamheten framdeles begränsas till att blott avse Norrland samt Dalarnes och Värmlands skogsbygder.

Stockholm den 20 april 1939.

Martin Skoglund.

T. V. Lundell.

C. Oscar Nolin.

Gunnar Persson.

Erik Magnusson

i Tumhult.
